

Bærum kommune
1304 SANDVIKA

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1425-

14. juni 2024

Stadfestelse av detaljregulering for utvidelse av steinbrudd i Bærum kommune

Bærum kommunes reguleringsplan for utvidelse av steinbrudd på Steinshøgda ble oversendt Klima- og miljødepartementet 5. april 2024 fra Statsforvalteren i Oslo og Viken for stadfesting etter markaloven.

Klima- og miljødepartementet stadfester Bærum kommunes reguleringsplan for utvidelse av steinbrudd på Steinshøgda. Etter departementets vurdering er det adgang til å stadfeste tiltak som nevnt i markaloven § 7 første ledd nr. 4, selv om disse har negative konsekvenser for friluftsliv og naturopplevelse, dersom tiltaket samlet sett lar seg forene med lovens formål. Slik departementet vurder saken, følger reguleringsplanen opp forutsetningene som ble gitt ved stadfestelse av arealplan i departementets vedtak 18. mars 2020. De avbøtende tiltak som fremgår av reguleringsplanen medfører etter departementets syn at konsekvensene for friluftsliv og naturmangfold er akseptable, sett opp mot hensynene som begrunner utvidelsen.

Sakens bakgrunn

Bærum kommunestyre vedtok reguleringsplan for utvidelse av steinbrudd på Steinshøgda i møte den 27. september 2023. Statsforvalteren i Oslo og Viken har oversendt planen til Klima- og miljødepartementet for stadfesting etter markaloven.

Detaljreguleringen innebærer at det legges til rette for utvidelse av steinbruddet Steinshøgda i Bærum kommune. Steinbruddet ligger i dag ved grensen til Marka. Utvidelsen medfører at arealer som tilhører Marka omdisponeres til råstoffutvinning.

Klima- og miljødepartementet har tidligere stadfestet kommuneplanens arealdel hva gjaldt utvidelsen av steinbruddet på Steinshøgda i vedtak av 18. mars 2020. Departementet kom til at det var hjemmel i markaloven § 7 for at steinbrudd som ligger utenfor Marka, kan utvides inn i Marka når det er tale om en direkte fortsettelse eller utvidelse av et eksisterende brudd som var opprettet før markaloven trådte i kraft. Dette på bakgrunn av at markaloven § 7 første ledd nr. 4 fastsetter at kommunale planer kan åpne for områder for igangværende råstoffutvinning, og lovforarbeidene tilknyttet denne bestemmelsen. Departementet vurderte at utvidelsen av steinbruddet ville ha negative konsekvenser for friluftsliv og muligheten til naturopplevelser, men ut fra tiltakets tungtveiende samfunnsmessige betydning for Osloregionen og gjennom gode avbøtende tiltak, mente departementet at konsekvensene for naturopplevelser og friluftsliv var akseptable. Departementet fattet vedtak om stadfesting av arealplanen med disse forutsetningene:

«I medhold av markaloven § 6 andre ledd stadfester Klima- og miljødepartementet utvidelse av Steinskogen pukkverk i kommuneplanens arealdel 2017-2035 for Bærum kommune, jf. vedtak i Bærum kommunestyre 4. april 2018, med følgende presiseringer:

Det forutsettes at det tas hensyn til friluftslivsinteressene ved en utvidelse, blant annet i form av god sikkerhet for skiløypen og større stier som går forbi steinbruddet, og at stien i nordenden av planområdet legges om, dersom denne blir direkte berørt av utvidelsen av steinbruddet.

Det forutsettes at det innenfor planavgrensningen etableres en bred vegetasjonsskjerming mellom omliggende skog og steinbruddet. Landskapshensyn skal tillegges betydelig vekt. Eksponeringen av steinbruddet, både nærvirkning og fjernvirkning, skal være så liten som mulig.

Det skal fastsettes rekkefølgebestemmelser for utvidelsen, som sikrer at utvidelsen skjer gradvis og etter en helhetlig plan, som ivaretar at konsekvensene for landskap og friluftsliv blir så små som mulig.

Det forutsettes at dette følges opp i reguleringsplan for tiltaket.»

Departementet presiserte samtidig at markaloven ikke åpner for nye steinbrudd i Marka.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren har anbefalt at reguleringsplanen stadfestes, til tross for at planen har flere negative konsekvenser for friluftsliv, landskap og naturmangfold. Statsforvalteren uttaler blant annet:

«Vi har ved tidligere uttalelser til kommuneplaner fremhevet at utvidelsen vil ha flere negative konsekvenser for blant annet friluftsliv, landskap og

naturmangfold. Reguleringsplanen vil etter vår vurdering fortsatt medføre flere svært negative konsekvenser for våre ansvarsområder.

Vi vil likevel ikke fraråde at detaljreguleringen stadfestes, da departementet i sin stadfesting av kommuneplanen har avgjort at andre samfunnsinteresser veier tyngre i denne saken. Etter vår vurdering anser vi at føringene gitt i Klima- og miljødepartementets avgjørelse i forbindelse med stadfesting av kommuneplanen er innarbeidet i detaljreguleringen.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Etter markaloven § 6 skal kommunens endelige vedtak om reguleringsplan som vedrører Marka stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven. Departementet kan endre kommunens plan dersom det anses nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål. Kommune- eller reguleringsplan som åpner for tiltak etter § 7 første ledd, skal bare stadfestes dersom tiltakene etter departementets syn lar seg forene med lovens formål.

Departementet skal ta stilling til om Bærum kommunes vedtak om reguleringsplan for utvidelsen av steinbruddet på Steinshøgda inn i Marka skal stadfestes.

Markalovens hovedformål er å tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, samt å bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det gjelder i utgangspunktet et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka, men det kan gjøres unntak for igangværende råstoffutvinning etter regelen i § 7 første ledd nr. 4. I vedtak 18. mars 2020 mente departementet at § 7 første ledd nr. 4 hjemlet at eksisterende råstoffutvinning ved markagrensen, kunne utvides inn i Marka. Vi viser til vedtaket av 18. mars 2020 for den nærmere vurderingen av hjemmelsgrunnlaget. Videre mente departementet at det forelå tungtveiende grunner for å legge til rette for fortsatt uttak av steinressursen i Steinskogen pukkverk. Herunder et stort behov for steinmasser i Osloregionen og at avvikling av steinbruddet, som vil måtte skje innen 10-12 år uten utvidelse, ville medført økt tungtransport på veg, økt forurensing og økte klimautslipp. Vi viser for øvrig til vurderingen i vedtaket.

Utvidelsen av steinbruddet inn i Marka har negative konsekvenser for natur og friluftsliv. Det er registrert forekomst av lokalt viktig rik kilde- og sumpskog innenfor planområdet, som vil ødelegges. I tillegg fremgår det av konsekvensutredningen at utvidelsen også kan få negative konsekvenser for Vintermyrene, som ligger utenfor planområdet, men som kan påvirkes negativt på grunn av støy, forstyrrelser og endringer i nedbørsfelt og grunnvannstand. Utover disse områdene gir utvidelsen ifølge konsekvensutredningen noe eller ubetydelig miljøskade.

Utvidelsen av steinbruddet vil medføre at en del av Marka blir inngjerdet og utilgjengelig. Merket tursti/skiløype som går like øst for steinbruddet vil ikke bli direkte påvirket, men steinbruddet kommer nærmere stien enn i dag slik at støy og forstyrrelser vil bli mer

merkbar. Det samme gjelder for en umerket tursti nord for steinbruddet. Dette området er hyppig brukt av terrengsyklistere. Steinbruddet vil også bli mer synlig enn i dag, særlig fra øst og nordøst.

Departementet legger til grunn at det er adgang til å også stadfeste saker i Marka som har negativ effekt for naturopplevelse og friluftsliv, fordi de ulike unntakene i markaloven § 7 første ledd nr. 4 ellers vil være uten praktisk betydning, og at dette beror på en samlet vurdering av tiltaket.

Departementet vektlegger videre at reguleringsplanen inneholder avbøtende tiltak som etter departementets syn gjør konsekvensene akseptable, sett opp mot hensynene som begrunner utvidelsen.

Ifølge planforslagets punkter 4.1 til 4.7 skal eksisterende vegetasjon bevares for å begrense innsyn til steinbruddet. Ifølge forslagsstillers planbeskrivelse vil denne vegetasjonsskjermen være mellom 40 og 45 meter bred i øst, mens den i nord blir noe smalere på grunn av terrengforholdene. I denne sonen tillates etablering av voll på inntil tre meters høyde for skjerming. Innenfor vegetasjonssonen tillates en drifts/tur-vei på inntil 3 meters bredde. Denne vil være tilgjengelig for allmennheten og kobles til turnettet.

Det er i reguleringsplanen gitt rekkefølgebestemmelser for utvidelsen i punkt 5.1 og 5.2. Uttak skal skje etappevis, fordelt på tre bestemmelsesområder. Rekkefølgen for uttaket er planlagt slik at skogen mot Vintermyrene bevares lengst mulig, og at ikke hele det regulerte uttaksområdet hogges med en gang, men at området utnyttes gradvis.

Planforslagets punkt 3.7 inneholder en bestemmelse om at det skal gjøres en hydrogeologisk vurdering av mulig påvirkning av Øvre Vintermyr når uttaksdybden når kote 262. Dersom dette viser fare for grunnvannsendringer skal det iverksettes avbøtende tiltak for å unngå skade på myrene. Videre fremgår det at etter hvert som bruddet drives frem, skal avsluttede paller tilføres løsmasser og plantes med gran eller annen stedegen vegetasjon. Etter endt uttak skal området tilbakeføres til Marka.

Etter departementets syn er reguleringsplanen i samsvar med de føringene som ble gitt i vedtaket av 18. mars 2020. Tiltakets konsekvenser for naturmangfold er etter vår vurdering fremdeles begrenset i saken. Vi viser til departementets vurdering av dette i vedtaket av 18. mars 2020, og kan ikke se at det er tilkommet nye opplysninger som tilsier en annen vurdering. Med de avbøtende tiltakene som er foreslått, er også konsekvensene for naturopplevelse og friluftsliv etter departementets syn akseptable.

Departementet har samlet sett kommet til at planen lar seg forene med markalovens formål.

Forholdet til prinsippene i naturmangfoldloven § 8 flg.

Ifølge naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfold så langt det er mulig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers

utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Vurderingen og vektleggingen skal fremgå av vedtaket.

Klima- og miljødepartementet mener det foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i denne saken i konsekvensutredningen, og at føre-var prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får begrenset anvendelse. Det fremgår av konsekvensutredningen at man på nåværende tidspunkt ikke har kunnskap til å vurdere faren for påvirkning av myrområdene utenfor planområdet. Departementet vurderer at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 er ivaretatt gjennom punkt 3.7 i reguleringsplanen.

Når det gjelder vurdering av samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10 viser departementet til at arealene denne saken gjelder ligger i Marka, hvor det i utgangspunktet er et byggeforbud, slik at området er godt beskyttet mot inngrep. Prinsippet er derfor tillagt begrenset vekt. Etter naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Etter naturmangfoldloven § 12 skal det vektlegges valg av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Når det gjelder disse bestemmelsene viser departementet til vilkårene om gjensetting av vegetasjonsskjerm, rekkefølge for utvinning, hydrogeologisk testing og tilbakeføring av arealet til Marka etter endt uttak, som tiltakshaver må sørge for og bære kostnadene for. Departementet legger for øvrig til grunn at tiltakshaver forholder seg til de til enhver tid gjeldende miljøreguleringer for den løpende driften av steinbruddet.

Vedtak

I medhold av markaloven § 6 andre ledd stadfester Klima- og miljødepartementet Bærum kommunes detaljregulering for utvidelse av steinbrudd på Steinshøgda.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Maria Ulvin Halvorsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Statsforvalteren i Oslo og Viken

